

Documentaire voorstel

DE KRIM

Of DE ACHTERKANT VAN ONS GELIJK

Door

AB GIETELINK

KADER

*Dissidente visie op de 2014 Krimcrisis.

* De Krim en de dreiging van een nieuwe koude oorlog

50-60 min

DE KRIM: HEEFT HET WESTEN HET GELIJK AAN HAAR ZIJDE?

De ‘annexatie’ van de Krim is in het Westen algemeen veroordeeld. De Russische Krim-politiek zou een schending zijn van de internationale rechtsorde. President Poetin zou bezig zijn met een hernieuwde Russische expansie, gericht tegen de territoriale integriteit van de Oekraïne. De Russen zouden de nieuwe wereldorde van na 1991 bedreigen en daarmee verantwoordelijk zijn voor de dreiging van een hernieuwde koude oorlog.

Maar is die westerse visie niet eenzijdig, manipulatief en schijnheilig?

In de autonome republiek de Krim wonen in meerderheid Russen (60,5%), die via een referendum met 80% opkomst hebben uitgesproken dat ze zich willen aansluiten bij het moederland waar ze eeuwenlang deel van waren. Men kan natuurlijk vraagtekens stellen bij de aanwezigheid van Russische militairen ter bescherming van het referendum, maar vaststaat dat de nieuwe machthebbers in Kiev het referendum zouden hebben verboden en dat de transitie op ‘fluwelen’ wijze bijna gewelddoos plaatsvond. Wat vinden politici en bevolkingsgroepen in de Krim en de betwiste gebieden in Oost-Oekraïne daar zelf eigenlijk van? Is wat het westen noemt de ‘annexatie’ van de Krim misschien de bevrijding van De Krim ?

En de schending van Oekraïense territoriale integriteit? Grenzen wijzigen geregeld in de wereldgeschiedenis. Meet het Westen niet met 2 maten door destijds de Servische provincie Kosovo het recht van zelfbeschikking wel te gunnen en de Krim niet ? Is zelfbeschikking alleen voor westerse ‘vrienden’ en niet voor opponenten ? Zijn wij bijna 25 jaar na het einde van de Sovjet-Unie niet toe aan het hertekenen van de grenzen op basis volksoevereiniteit middels referenda ? Staat vrijheid, zelfbeschikking en democratie misschien op gespannen voet met territoriale integriteit? Waarom ontzegt het Westen de bevolkingen van Abchazië en Zuid-Ossetië in Georgië en de in Loehansk en Donetsk in de Oekraïne het recht op zelfbeschikking? Wat vinden Russische, niet-westerse en kritische westerse staatsrechtdeskundigen daar eigenlijk van ?

Hebben wij het gelijk eigenlijk wel aan onze zijde of is er met name sprake van hernieuwde Koude Oorlog tunnelvisie, diep wantrouwen en dubbele standaarden ? Zouden de westerse grootmachten VS, UK en Frankrijk niet militair interveniëren op het moment dat het over hun eigen burgers zou gaan ? Was de Februari 2014 ‘revolutie’ op het Maidan plein niet gewoon een West-Oekraïense coup die de gekozen Oost-Oekraïense president Janoekovitsj in ballingschap stuurde ? Is het niet moreel onjuist en schadelijk om de Russen te boycotten als straf voor een sluipende burgeroorlog, die zich primair in de Oekraïne afspeelt ? Is niet het westen zelf verantwoordelijk voor het ‘nieuwe koude oorlogsklimaat’? Zou het westen in

belang van de getroffen bevolking, maar ook van zichzelf niet beter een neutraler rol kunnen kiezen ? Waarom zitten de opstandelingen in de Oost-Oekraïne eigenlijk niet aan tafel in Minsk ? Waarom speelt de volkswil hoegenaamd geen rol bij de westerse media ? Waarom doet het Westen in naam van haar eigen idealen geen voorstellen tot volksreferenda ? Waarom stopt het westen de oorlog niet door de Oekraïne te gebieden zich terug te trekken uit de opstandige provincies ?.

DE EENZIJDIGHEID VAN ONS MEDIABEELD

Het Nederlandse mediabeeld schittert door een gestaalde eenheidsmening. Van het NRC Handelsblad tot aan de Telegraaf, Van de Groene Amsterdam tot aan het NOS journaal en de WNL De Nederlandse media staan schouder aan schouder in hun veroordeling van Poetin en 'zijn regiem' dat het Russische volk zou hebben 'geindoctrineerd'.

Maar doet de Nederlandse media niet hetzelfde wat ze de Russische verwijt? Namelijk een eenheidsmening scheppen en geen wezenlijke discussie of onderzoek doen ? Zich eenvoudig niet afvragen wat er in de redenering van de tegenpartij omgaat ? Daarnaast zijn er legio voorbeelden van gemanipuleerde en foutieve informatie.

Documentairemaker Ab Gietelink reisde naar de Krim en deed een onderzoekje naar de berichtgeving in 'zijn' kwaliteitskrant NRC Handelsblad. Hij stelde vast dat van de meer dan honderd publicaties van het afgelopen jaar bijna allen anti-Russisch en anti-Poetin gekleurd waren. De minimale kritiek bestond uit zijn eigen dissidente artikelen in het NRC en de Volkskrant. Zijn artikelen kregen forse kritiek van het establishment, maar tevens forse bijval van lezers van verschillende politieke kleur en werden onder meer overgenomen door Russische en Oekraïense media.

Dissidente geluiden zijn in Nederland minimaal en verdacht. De Griekse premier Tsipras kreeg wantrouwen en hoon na een staatsbezoek aan de Orthodoxe geestverwant Rusland. De oude iconen van het Einde van de Koude Oorlog staan machteloos aan de zijlijn. De kritiek van ex-Sovjet president Gorbatsjov wordt in het Westen niet serieus genomen. De kritiek van de Duitse ex-Bondskanseliers Helmut Schmidt en Gerhard Schroeder spelen ook al geen rol in het Nederlandse debat.

VOORONDERZOEK.

Gietelink bezocht in Juli 2014 opnieuw de Krim en Rusland op zoek naar de achterkant van het gelijk. Hij bezocht daar locaties en sprak met tientallen burgers van verschillende achtergrond.

Hij verzamelde ideeën, materiaal en maakte foto's. De documentaire bevat verder historische nieuwsbeelden en beelden van de Krim, interviews met burgers, journalisten, wetenschappers en politici ter plaatse. Middels voice-over wordt het dominante westerse wereldbeeld bevraagd en een dissidente analyse en toekomstperspectief gesteld.

A. INHOUDELIJKE OPZET EN MATERIAAL VAN DE DOCUMENTAIRE

De documentaire behandelt de volgende inhoudelijk-politieke noties.

- 1. De Krim: Kritische analyse van het westers perspectief.** Allereerst brengen we middels nieuwsbeelden en interviews de positie van het westen kort in kaart. We denken aan interviewfragmenten met Frans Timmermans (EU Commissaris), Bert Koenders (Minister van BZ), Hubert Smeets, (NRC Ruslanddeskundige) en volkerenrechtelijke deskundigen. Kaarten van de Krim en de ex-Sovjet-Unie

2. **De geschiedenis van de Krim.** We schetsen in tekst en beeld een korte geschiedenis: De Ottomaanse overheersing, de Russische dominantie, de Krimoorlog van 1853-1856, de Sovjet-Unie en de interne overdracht van de Krim naar de deelrepubliek Oekraïne in 1956. De val van de Muur in 1989, het einde van de koude oorlog. De val van de Sovjet Unie en vorming van 15 nationale staten in 1991.
3. **Joegoslavië en Kosovo.** Het westerse precedent inzake Kosovo speelt bij de Russische intelligentsia en politiek een onderschatte rol. Wanneer het westen Kosovo toestaat zich los te maken van Servië is niet uit te leggen waarom de Krim zich niet los mag maken van de Oekraïne. Middels nieuwsbeelden belichten we de ideologische keuzes, die het westen en de NATO maakten in de oorlog in Joegoslavië. Verder wijzen we op de westerse schendingen van internationale rechtsregels in de oorlog tegen Servië.
4. **De NATO en EU** die de Oost-Europese landen inlijven en langzaam oprukken naar het Oosten. Kaarten en commentaren. Het westen raakt nu in haar inlijvingsstrategie meer en meer gebieden die voornamelijk pro-Russisch zijn. Hart van die westerse expansie naar het Oosten is het strategisch spel dat nu rond de Oekraïne wordt gespeeld.
5. **Kritisch en Russisch perspectief.** We maken een reconstructie van de andere kant van het conflict met kritische internationaal juristen, van Europese en Russische zijde. Wetenschappers en politici uit Rusland, de Krim, maar ook commentatoren van dissidente Duitse politici en opinieleiders en Oost-Europeanen. Kortom stemmen, die in het Nederlandse mediabeeld momenteel geen stem hebben.
6. **Reconstructie opstanden in deelrepublieken van de Oekraïne.** . We zullen met beelden uit de Krim, interviewfragmenten en nieuwsbeelden een dissidente en kritische reconstructie van de gebeurtenissen van Februari/Maart/April 2014 geven. De protesten op het Maidan plein, de staatsgreep tegen de gekozen Oost-Oekraïense president Janoekovitsj. De machtswisseling in Kiev leidde tot volksoptstanden en referenda op de Krim, Loehansk en Donetsk. Gevolgd door pogingen van het op dat moment illegale regiem in Kiev om met militair geweld de afgescheiden republieken opnieuw onder controle te krijgen. We belichten de rol die het Westen en Rusland in dat proces spelen.
7. **Oplossingsmodellen voor de Krimcrisis.** Wat zijn de mogelijke oplossingen voor de toekomst van deze betwiste gebieden ? Interviews met de bevolking, mediamensen en politici uit het gebied zelf. Welke rol spelen de economische groeicijfersverschillen tussen Rusland en de Oekraïne ? Wat zijn de feiten en hoe liggen de harde cijfers ? Waar faalt het internationaal Recht? Hoe schijnheilig zijn de verschillende partijen ? Op welke manier kunnen referenda valide besluitvorming geven voor de toekomst?

B. REIS OVER DE KRIM.

Een belangrijk onderdeel van de documentaire bestaat uit een reis over de Krim. Behalve nieuwsbeelden, interviews en overwegingen wordt de documentaire sterk doortrokken met beelden van de Krim. Landschapsbeelden van de Krim.

Beelden van het parlement en staatsgebouwen in Simferopol. Beelden van de bekende badplaats Jalta aan de zuidkust. Beelden en interviews in de marinestad Sebastopol. De plaats waar in 988 de Russisch-orthodoxe kerk ontstond.

1. Vliegveld Simferopol.

Simferopol is het belangrijkste vliegveld om op de Krim te komen. Het westen en de Oekraïne hebben alle luchtlijnen naar de Krim stilgelegd. Russische vliegtuigen vliegen rond de Oekraïne om de Krim te bereiken.

2. Bankomats.

De Bankomats op de Krim verschaffen geen geld meer via internationale betalingssystemen. De oorzaak hiervan is het westers embargo, dat harder is dan dat tegen Iran. De Amerikaanse bedrijven Visa, Mastercard en Maestro verzorgen het leeuwendeel van internationaal betalingsverkeer voor bankomats en vallen onder het westers embargo. Dat betekent dat ook Russische zakenlieden en toeristen op de Krim niet meer bij hun internationale rekening kunnen. Russen met een lokale bankrekening kunnen alleen via het nationale systeem Pro 100 geld uit de bankomats op de Krim halen.

3. Treinstation Simferopol:

De Oekraïne heeft het treinverkeer met de Krim afgesloten. Er zijn geen treinen of bussen naar de Oekraïne en Rusland

4. Parlementsgebouw Simferopol

Beschrijving van de gebeurtenissen rond het referendum in Februari 2014 en interviews met politici en burgers.

5. Kerch en veerboten naar Russisch vasteland

Op de oostpunt van het schiereiland de Krim ligt het pittoreske historisch Sovjet/Russische stadje Kerch. De stad is onder meer een archeologisch vindplaats van een 2000 jaar oude Griekse kolonie. Aan de overkant van de zeestraat van Azov op 30 min. varen ligt het vasteland van Rusland. Kerch is de belangrijkste toevoerhaven van Russen op de Krim.

6. Jalta boulevard en geen Afvaart boot naar Odessa

Jalta is de vermaarde badplaats van de Tsaar en de Russische adel aan de zuidkust van de Krim. Het bekende verhaal van de 19^e eeuwse Russische schrijver Tsjechov 'De dame met het hondje' maakte de boulevard van Jalta literair wereldberoemd. Van Jaltas' boulevard vertrok een veerboot naar het vermaarde Odessa, dat sinds 1991 in de Oekraïne ligt. De Oekraïners hebben de veerboot stilgelegd.

7. Jalta en het paleis van XXX

Tijdens 'de conferentie van Jalta' stelden Roosevelt, Churchill en Stalin de grenzen van het naoorlogse Europa vast. Gezien de hernieuwde spanningen tussen Oost en West is deze plaats symbolisch van groot belang.

8. Gedenkteken en kerk in Chersonesos. Geboorte Russisch- Orthodoxe kerk.

In 988 liet Vladimir zich in Chersonesos dopen. Daarmee werd zich kerstenen en daarmee is Chersonesos de geboorteplaats van de Russisch-orthodoxe kerk.

9. Sebastopol, neoclassicisme en de Zwarte Zee vloot

Het Sebastopol is de standplaats van de Zwarte Zee vloot en historisch de belangrijkste stad op de Krim. De stad is prachtig gelegen en opgebouwd met neoclassicistische gebouwen en heldhaftige Sovjet-beelden en monumenten.

10. Sebastopol. De Krim crisis

De Krim oorlog van 1856 wordt in Sebastopol herdacht via een museum en een indrukwekkende Panorama van het beleg van Sebastopol in de Krimoorlog.

11. Bakhchysaray, Het Tartaarse paleis.

De Krim Tartaren zijn Islamitisch en vormen nu nog 10,5% van de bevolking. Van de 15^e – 18^e eeuw was de Krim deel van het Ottomaanse rijk dat vanuit Istanbul werd bestuurd. Het Tartaarse Paleis lijkt dan ook op een mini- uitvoering van het Topkapi paleis in Istanbul.

VK-ARTIKEL: ZELFBESCHIKKING VAN DE KRIM .

Vlak voor het referendum op de Krim publiceerde maker Ab Gietelink het volgende artikel in de Volkskrant dat reacties opriep:

<http://www.volkskrant.nl/opinie/de-zelfbeschikkingswens-van-de-krim-moeten-we-respecteren~a3610570/>

NRC-ARTIKEL: WESTEN MISKENT ZELFBESCHIKKING VAN DE KRIM .

Vlak voor het referendum op de Krim publiceerde maker Ab Gietelink het volgende artikel in het NRC, dat van beide zijden felle reacties opriep en onder meer werd overgenomen in de Russische en Oekraïense pers:

<http://www.nrc.nl/handelsblad/van/2015/juli/22/westen-miskent-recht-op-zelfbeschikking-van-de-kri-1517336>

KUNNEN DISSIDENTE DOCUMENTAIRES IN NEDERLAND NOG GEMAAKT WORDEN ?

Het Nederlandse politieke en media establishment is inzake De Krim bijna zonder uitzondering anti-Russisch. Hoewel de kwaliteitskranten incidenteel een dissidente visie op de Krim crisis publiceerden is de vraag reëel in hoeverre Nederlandse media haar eigen ideologisch gekleurde vooroordelen kritisch kunnen bevragen?

PERSOONLIJKE MOTIVATIE REGISSEUR AB GIETELINK

Ik ben een kind van de koude oorlog. Geboren op het hoogtepunt van de koude oorlog heb ik altijd met verbijstering naar de irrationaliteit van wapenwedloop en escalerend wantrouwen gekeken. Klopte het geharnaste westerse mediabeeld over onze vijanden eigenlijk wel ?

Toen ik als student voor het eerst alleen reisde in 1978 was de bestemming Polen. In de jaren 80 volgden bijna alle landen in Oost-Europa en tussen 1988 en 1993 was ik jaarlijks getuige van de enorme omwentelingen in de Sovjet Unie en Rusland. In de jaren 90 specialiseerde ik me op

het bezoeken en schrijven over 'foute' landen en corrigeerde waar nodig de vooroordelen in het westers wereldbeeld. In feite bestudeerde ik niet alleen de 'vijandige' landen en hun problemen, maar ook 'onze' manier van kijken daarnaar. vanuit de vaststelling dat ons goedbedoelde humanitair gedreven blik

In het ontwikkelingsproces heb ik de Krim opnieuw bezocht, vooronderzoek gedaan en kan van daaruit een documentaire scenario schrijven. Bij een volgend bezoek zou ik dan met een opname-crew de eigenlijke filmopnamen willen maken .

DOCUMENTAIREMAKER. WERKERVARING EN CV VOOR THEATER EN FILM

Ab Gietelink (1959) studeerde filosofie en rechten. De afgelopen 30 jaar realiseerde hij een Oeuvre van politieke en historische theaterprojecten en documentaires. Hij bezocht sinds 1988 verschillende malen de Sovjet-Unie, Rusland en de Krim. Hij publiceerde in artikelen en verschillende keren over de te behandelen onderwerpen.

Zie CV In bijlage

Contact: Ab Gietelink, info@abgietelink.nl, 020-6941082, www.abgietelink.nl.

SELECTIE DOCUMENTAIRES EN FILMTHEATERPRODUCTIES

(Auteur, regie, hoofdrol en producent)

2014, Anthony Fokker, televisiedocumentaire

2014 Anthony Fokker, Multidisciplinair project met randprogrammering (38 Voorstellingen)

2012 The Kings Speech.NL versie toneelstuk oscarwinnaar David Seidler (42 Voorstellingen)

2011 Danton en de Franse Revolutie, Dantons Dood van G. Buchner (62 Voorstellingen)

2010 Neerlands Trots in Barre Tijden 2, 2^e deel van de Canon van Nederland (35 Voorstellingen)

2009 Neerlands Trots in Barre Tijden 1 1^e deel van de Canon van Nederland (38 Voorstellingen)

2008. Gijsbreght van Aemstel/ Anti Global, Vondels' tragedie in AV bewerking (60 Voorst.),

2007. Max Havelaar Multatulis' klassieke roman (57 Voorst.),

2006. Faust, Politieke tragedie (43 Voorst.),

2005. Hamlet Shakespeares' tragedie(55 Voorst.)

2004. Het Beloofde Land, Het Israelisch-Palestijns conflict als evangelie vertelt (70 Voorst.),

2002. De Vliegende Hollander Openlucht muziektheaterstuk VOC schip (47 Voorstellingen).

2001. Holland-Amerika Lijn (75 Voorst.)

2000. Deshima, 400 jaar Nederland-Japan Documentair theaterstuk (73 Voorst.),

© Ab Gietelink

INTERAKT PRODUCTIELIJST – website www.interakt.nl

Singel 360 | 1016 AG Amsterdam | 020 623 7982 | interakt@interakt.nl

SELECTIE UIT RECENTE DOCUMENTAIRES:

Conducting Boijmans	(Sonia Herman Dolz, RTV Rijmond 2015) 85m Hamartía (Rudolf van den Berg, NTR 2014) – 95 min
Privéterrein	(Pieter Verhoeff, NTR 2014) – 53 min
Mongools Goud	(Doebele en Smit, NTR 2014) – 54 min
De koek en het prikkeldraad-de Muur	(Floris-Jan van Luyn, BNNVARA 2014) – 48 min
Uitgebloe(i)d www.npo.nl/2doc/03-03-2014/KN_1656350	(Ingeborg Beugel, NCRV, 2014) - 54 min
Toer van Schaijk, onvoltooid verleden tijd	(Barbara Makkinga, AVRO 2012) – 64 min
Bollywood Revolutie	(Alexander Oey NTR 2012) – 55 min
Hollandse Meesters in de 21 ^e eeuw	(2011 t/m heden) - serie à 15 min
De Leugen – Een muzikale documentaire	(Robert Oey, VPRO, 2010) – 95 min
Jan Akkerman, portret met gitaar	(Hans Hylkema, NPS, 2007) - 54 min